

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI:

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény /szervezet/vállalkozás) neve:
Alsóörs Helyi Értéktár Bizottság
2. A javaslatot benyújtó személy vagy kapcsolattartó személy adatai:
Név: Gaál Dezső
Levelezési cím: 8226 Alsóörs, Ady E. u. 7.
Telefonszám: 06/30/9563382
email cím: gaal.dezso@citromail.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:
Alsóörsi permi vöröskő
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
agrár-és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
ipari és műszaki megoldások   kulturális örökség   sport
természeti környezet   turizmus vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:
Alsóörs
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
települési   tájegységi   X megyei   külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása
A geológia ókor karbon korszakára esik a Föld egyik jelentős hegyvonulatának, a Variszkuszi hegységnek kialakulása. Ez Dél-Írországból Dobruzsáig átszelte Európát. Hazánk területén is magashegység volt. A külső erők a Föld perm korszakának végén erősen lepusztították , alacsonyították, koptatták. A szél, víz által szállított lepusztulás-termékből, azaz homokból, kavicsból alakultak a korszakra jellemző vörös színű homokkövek, konglomerátok. Ezek megtalálhatók a Mecskben, a Balaton-felvidéken. A vörös homokkő Balatonalmádi-Alsóörs-Csupak –Szepezd-Révfülöp táján a part közelében még a felszínen van, délnyugat felé haladva azonban mind mélyebbre süllyed. Mintegy 310 millió évvel ezelőtt, a földtörténeti ókor végén keletkezett tehát a permi vörös homokkő. Alsóörsön az épületek, bástyák falában és szinte mindenütt megtaláljuk. A szépen faragott kútkáváktól, itatóvályuktól, a mesterien rakott kerítésektől, házfalaktól a gonddal faragott útburkolatig, lépcsőfeljárókig, kerékvető kövekig.

6. Indoklás az értéktárba való felvétel mellett

Alsóörs a legrégebb leírásokban is úgy szerepel, hogy házai vöröskőből épültek. Valóban. Épített környezetünk majd egyetlen anyaga volt valaha e kő. Századokon át ebből épültek útjaink, bástyáink, falaink, sőt használati eszközöket is faragtak belőle. Az itt élő ember életéhez tartozik – tartozott – a vöröskő. Okleveleink írott történelmünk kezdetén említik már kőfejtő telepeinket. Az 1300-as évekből malomkő készítéséről is tudunk s ez idő tájt kőhordó utat is jegyeznek Alsóörsön. A környező és távolabbi Árpád-kori településeken is föllelhetjük az alsóörsi vöröskövet. Régtől szállították innen az ország távoli részeibe is. Ebből a kőből rakták helyenként az Itáliát Pannóniával összekötő római utat. Építették templomainkat. Lakó-,és vízre néző szőlőbeli présházainkat. A község egyik kiemelkedő panoráma pontján a Török-házat. A Budapest Déli pályaudvart. Az északi vasútvonal támfalait, pilléreit, harmincnál is több áteresztő hídfőjét. Az első füredi kőszínházat 1831-ben, a „nemzeti nyelv és erkölcs fölvelelőjét”-alsóörsi nagyszerű emberek ingyen vállalt munkájával is. Vöröskőből van a pesti Kossuth szobrunk talapzat. A Csere-hegyi Horthy Miklós kilátó.1934-ben az alsóörsi közbirtokosság adott követ az iskola építéséhez. Ebből faragták Endrődi Sándor parkbeli emlékoszlopát. Ebből a balatoni hajózás kezdetét hirdető emlékgúlát kikötőnk mólójához. Régi és újkori temetőinkben is emlékőrző e barátságos, melegséget árasztó vöröskő.

Messzemenőleg indokoltnak látjuk, hogy a Megyei Értéktárba felvételt nyerhessen az

Alsóörsi permi vöröskő.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Albrecht Sándor: Szülőföldem Alsóörs , 1997

Genton I.: Magyarország műemlékei , 1951

Dr Jablonkay Géza: Alsóörs krónikája 1272-1972

Wallner WRnő: Alsóörs településképe 1968

Lichtneckert András: Alsóörs története, 1996

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: még nincs

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audovizuális dokumentációja
Albrecht Sándor: Szülőföldem Alsóörs című könyve,
fotók
2. A Htv.1.§(1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Budapest - Kossuth szobor

Törökház Alsóörs

Horthy kilátó Alsóörs

Első Magyar Kőszínház Balatonfüred

Alsóörs Helyi Értéktár Bizottság

8226 Alsóörs, Ady E. u. 7.

Tel.:(87)447-192

Fax: (87)447-221

E. mail:hivatal@alsoors.hu

K i v o n a t

Alsóörs Helyi Értéktár Bizottság 2014. január 31-én megtartott ülése jegyzőkönyvéből:

4/2014.(I.31.) számú bizottsági határozat

Az Alsóörsi Helyi Értéktár Bizottság elfogadja az Alsóörsi Csipkeműhely által javasolt kulturális örökség nemzeti érték szakterülete szerinti besorolású „Balaton-felvidéki vert csipke” felvételét a Települési Értéktárba.

Felelős: Gaál Dezső elnök

Határidő: azonnal

K i v o n a t

Alsóörs Helyi Értéktár Bizottság 2014. január 31-én megtartott ülése jegyzőkönyvéből:

5/2014.(I.31.) számú bizottsági határozat

Az Alsóörsi Helyi Értéktár Bizottság javasolja az Alsóörsi Csipkeműhely által javasolt kulturális örökség nemzeti érték szakterülete szerinti besorolású „Balaton-felvidéki vert csipke” felvételét a Megyei Értéktárba.

Felelős: Gaál Dezső elnök

Határidő: azonnal

K i v o n a t

Alsóörs Helyi Értéktár Bizottság 2014. január 31-én megtartott ülése jegyzőkönyvéből:

6/2014.(I.31.) számú bizottsági határozat

Az Alsóörsi Helyi Értéktár Bizottság elfogadja Albrecht Sándor által javasolt természeti környezet nemzeti érték szakterülete szerinti besorolású „Alsóörsi Permi Vöröskő” felvételét a Települési Értéktárba.

Felelős: Gaál Dezső elnök

Határidő: azonnal

K i v o n a t

Alsóörs Helyi Értéktár Bizottság 2014. január 31-én megtartott ülése jegyzőkönyvéből:

7/2014.(I.31.) számú bizottsági határozat

Az Alsóörsi Helyi Értéktár Bizottság javasolja Albrecht Sándor által javasolt természeti környezet nemzeti érték szakterülete szerinti besorolású „Alsóörsi Permi Vöröskő” felvételét a Megyei Értéktárba.

Felelős: Gaál Dezső elnök

Határidő: azonnal